

RECENZJA

aktywności naukowej, dydaktycznej, publicystycznej
oraz monografii wskazanej jako osiągnięcie naukowe dr. Mariusza Michalskiego pt.:
*Bezpieczeństwo osobiste policjantów w aspekcie stosowania środków przymusu
bezpośredniego i broni palnej. Diagnoza i projekcja zmian w obszarze prawnym,
proceduralnym i organizacyjnym*

Recenzja została napisana w związku z wyznaczeniem mnie w dniu 19 maja 2026 roku przez Radę Doskonałości Naukowej jako recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego Panu dr. Mariuszowi Michalskiemu.

Poniższej oceny recenzent dokonał na podstawie przesłania z Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie Wydziału Prawa i Nauk Społecznych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach:

- Pisma Przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie Wydziału Prawa i Nauk Społecznych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach;
- Uchwały nr 44/2026 Rady Naukowej Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 12.06.2026 roku w przedmiocie powołania Komisji Habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Mariuszowi Michalskiemu w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie;
- Autoreferatu Pana dr. Mariusza Michalskiego;
- Wykazu osiągnięć naukowych albo artystycznych Pana dr. Mariusza Michalskiego, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy;

- Wersji elektronicznej oraz wydrukowanej monografii habilitacyjnej pt. *Bezpieczeństwo osobiste policjantów w aspekcie stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej. Diagnoza i projekcja zmian w obszarze prawnym, proceduralnym i organizacyjnym*;
- Skanów wybranych publikacji;
- Skanu dyplomu uzyskania stopnia doktora w naukach prawnych w zakresie prawa nadanego uchwałą Rady Naukowej Instytutu Prawa Karnego Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 26 marca 2012 roku.

Na podstawie przesłanych danych oraz informacji pozyskanych z oficjalnych portali w domenie gov.pl dokonałem analizy i oceny dorobku naukowego Pana dr. Mariusza Michalskiego oraz monografii określonej przez zainteresowanego jako znaczny wkład w rozwój nauk o bezpieczeństwie.

1. Ocena aktywności dydaktycznej, publicystycznej i naukowej

Na podstawie przedłożonych do oceny dokumentów stwierdzam, że Pan dr Mariusz Michalski jako kandydat do stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk o bezpieczeństwie od kilkunastu lat zajmuje się nie tylko zawodowo, ale naukowo i dydaktycznie bezpieczeństwem. Fundament jego wykształcenia stanowi ukończenie studiów magisterskich z politologii na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach, a następnie uzyskanie stopnia doktora z nauk prawnych w Instytucie Prawa Karnego Uniwersytetu Warszawskiego.

Pan dr Mariusz Michalski od kilkunastu lat jest pracownikiem Akademii Nauk Stosowanych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach oraz od kilku lat Wyższej Szkoły Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu. Prowadził również zajęcia na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach, Wyższej Szkole Policji w Szczytnie, Pomorskiej Szkole Wyższej w Starogardzie Gdańskim. Był też przez wiele lat oficerem Policji. Jest to istotne ze względu na realizowaną ocenę dorobku naukowego Pana dr. Mariusza Michalskiego w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie.

Analizę i ocenę dorobku naukowego oparto na *Wykazie osiągnięć naukowych albo artystycznych stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny*.

W punkcie I 1. *Wykazu osiągnięć* jako monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w

wykazie sporządzonym zgodnie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a przedstawiono: *Bezpieczeństwo osobiste policjantów w aspekcie stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej. Diagnoza i projekcja zmian w obszarze prawnym, proceduralnym i organizacyjnym*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2026, ISBN 978-83-8270-523-2.

W punkcie I 2. Wykazu jako cykl powiązanych artykułów lub materiałów Habilitant uznał:

1. M. Michalski, *Przestępstwa przeciwko funkcjonariuszom publicznym – implikacje dla bezpieczeństwa osobistego policjantów*, [w:] *Criminalistics and Forensic Expertology: Science, Studies, Practice* (red. zbiorowa), Lithuanian Forensic Society (Litewskie Towarzystwo Kryminalistyczne), Wilno–Warszawa 2025, ISBN 978-83-9606-665-7;
2. M. Michalski, *Bezpieczeństwo osobiste policjantów w kontekście wybranych regulacji prawnych*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia de Securitate” nr 15(1)/2025, ISSN 2657-8549;
3. M. Michalski, *Dynamika zagrożeń dla bezpieczeństwa osobistego policjantów Komendy Miejskiej Policji w Kielcach*, [w:] *Współczesne oblicza bezpieczeństwa państwa*, UKSW, Warszawa 2025, ISBN 978-83-8281-735-5;
4. M. Michalski, *Threats and challenges in the context of police officers personal security in the light of regional security policy trends*, [w:] *Future trends of central and eastern Europe*, D. Brakoniecki, B. Błaszczak, D. Budrowski (red.), ASPRA-JR, Warszawa 2025, ISBN 978-83-8209-387-2;
5. M. Michalski, *Code Foundations of Police Officer Safety in the Face of Changing European Realities on the Example of Selected Countries*, [w:] *Future trends of central and eastern Europe*, D. Brakoniecki, B. Błaszczak, D. Budrowski (red.), ASPRA-JR, Warszawa 2025, ISBN 978-83-8209-387-2.

Z przedstawionego cyklu opracowań tylko dwa pierwsze spełniają wymogi ustawowe – tj. są artykułami naukowymi opublikowanymi w czasopiśmie naukowym lub w recenzowanych materiałach z konferencji naukowej. Pozostałe są rozdziałami w monografiach.

W punkcie II 1. Wykazu członkostwa w redakcjach naukowych monografii Habilitant przedstawił 13 pozycji, przy czym 8 wydanych jest przez wydawnictwo Difin i to one dotyczą bezpośrednio nauk o bezpieczeństwie.

W punkcie II 2. w Wykazie wystąpień na krajowych lub międzynarodowych konferencjach naukowych lub artystycznych, z wyszczególnieniem przedstawionych wykładów

na zaproszenie i wykładów plenarnych Habilitant wymienił 43 pozycje. Znakomita większość dotyczy działań Policji. Sześć z nich została wygłoszona podczas konferencji w Ukrainie.

W punkcie II 3. Habilitant wymienił 31 udziałów w komitetach naukowych konferencji w większości dotyczących bezpieczeństwa, w tym 12 odbyło się w Ukrainie i dwie w Słowacji. Pan dr Mariusz Michalski uczestniczył w 10 komitetach organizacyjnych konferencji, przy czym połowa z tej liczby przedsięwzięć odbyła się poza granicami naszego kraju.

W punkcie II 4. w *Wykazie uczestnictwa w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych, z podziałem na projekty zrealizowane i będące w toku realizacji oraz z uwzględnieniem informacji o pełnionej funkcji w ramach prac zespołów* Habilitant wymienił pięć projektów. W trzech pełnił on funkcję eksperta, w jednym członka zespołu badawczego i w jednym koordynatora opracowania raportu z badań. W tej liczbie był to udział w dwóch projektach krajowych i trzech międzynarodowych (dwa HORYZONT – jako ekspert, jeden ERASMUS – jako członek zespołu badawczego).

Pan dr Mariusz Michalski jest członkiem Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego oraz Polskiego Towarzystwa Kryminologicznego. Wymienione przez Habilitanta Stowarzyszenie Ruchu Wspólnot Obronnych nie posiada w swoich zasadniczych celach rozwoju określonej dyscypliny naukowej, zrzeszanie badaczy, prowadzenie recenzowanej działalności wydawniczej czy reprezentowanie środowiska naukowego. Jest dobrowolną, obywatelską i patriotyczną organizacją pozarządową.

Habilitant odbył cztery staże, w tym trzy w kraju i jeden na Litwie. Z tej liczby dwa można uznać jako naukowe, natomiast dwa pozostałe zostały określone jako „naukowo-dydaktyczne”, co stawia pytanie o ostateczny i jednoznaczny ich charakter.

Przedstawiony do recenzji *Wykaz członkostwa w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism wraz z informacją o pełnionych funkcjach* zawiera sześć funkcji recenzenta i jedną redaktora tematycznego. Większość z tych czasopism dotyczy działań Policji.

W punkcie II 8. w *Wykazie recenzowanych prac naukowych lub artystycznych, w szczególności publikowanych w czasopismach międzynarodowych* wymieniono 4 monografie wieloautorskie i jedną własną, która była już wymieniona w punkcie I *Wykazu*. Cztery z nich były wydane w wydawnictwie Difin, jedna w C.H. Beck. Habilitant wymienił 42 pozycje dotyczące rozdziałów w monografii, przy czym zawarł tam już wymienione w punkcie I 2. Znakomita większość z nich dotyczy bezpieczeństwa i Policji. Poza tym dr Mariusz Michalski opracował 36 artykułów w czasopismach naukowych i popularno-naukowych.

Wykaz zawiera również sporządzone przez Habilitanta dwie recenzje monografii oraz 32 recenzje artykułów naukowych i popularno-naukowych.

W punkcie II 9. Pan dr Mariusz Michalski wymienił trzy uczestnictwa w programach międzynarodowych, przy czym są one kopią projektów przedstawionych wcześniej w punkcie II. 4. Natomiast w punkcie II 10. wymienione są dwa badania tzw. „statutowe”, które trudno jest określić jako naukowe. Wynika to ze zbyt skąpych informacji na ich temat przedstawionych przez Habilitanta. Trzecia pozycja w tym punkcie obejmująca pracę w „zespołe ds. pozyskiwania środków z funduszy pomocowych” nie spełnia wymogów punktu II 10.

W punkcie II 11. *Wykazu* Habilitant wymienił trzy uczestnictwa w zespołach oceniających wnioski, które dotyczą konkursów o charakterze dydaktycznym.

W punkcie III 2. dotyczącym współpracy z sektorem gospodarczym Pan dr Mariusz Michalski wymienił 17 takich przedsięwzięć w większości dotyczących ochrony ludności i obrony cywilnej. Jedna z wymienionych pozycji jest powtórzeniem z punktu II 10.

Habilitant w punkcie III 5. wymienia dwie ekspertyzy dotyczące przedsięwzięć w sferze bezpieczeństwa.

W punkcie III 6. wymieniono udział w sześciu zespołach eksperckich lub konkursowych. Trzy z nich dotyczą uczelni wyższej, trzy pozostałe inicjatyw w sferze dydaktycznej.

W punkcie IV w danych naukometrycznych Habilitant podał indeks Hirscha według Google Scholar – 4. Uwzględniając dane z dnia 20.09.2026 indeks Hirscha wynosi 5. Jest to poziom w zupełności wystarczający, tym bardziej że wartość ta jest nierzadko nieosiągalna dla profesorów tytularnych w naukach o bezpieczeństwie.

Przeprowadzona powyżej analiza i ocena aktywności dydaktycznej, publicystycznej i naukowej wskazuje, że Pan dr Mariusz Michalski w swojej działalności w kilku podstawowych wymiarach wpisywał się w zakres nauk o bezpieczeństwie. Aktywność ta planowo oraz z powodzeniem była zawężana przez Habilitanta do działań Policji, bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy oraz stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Proces nabywania wiedzy i doświadczenia ukierunkowany na zbudowanie stosownego dorobku naukowego został uwieńczony opracowaniem dysertacji na temat: *Bezpieczeństwo osobiste policjantów w aspekcie stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej. Diagnoza i projekcja zmian w obszarze prawnym, proceduralnym i organizacyjnym.*

2. Ocena publikacji wskazanej jako osiągnięcie naukowe

Recenzowana dysertacja pod tytułem *Bezpieczeństwo osobiste policjantów w aspekcie stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej. Diagnoza i projekcja zmian w obszarze prawnym, proceduralnym i organizacyjnym* jest wynikiem wieloletnich badań Pana dr. Mariusza Michalskiego związanych z działalnością polskiej Policji. Praca liczy 414 stron i składa się z pięciu rozdziałów merytorycznych. Recenzentami wydanej w 2026 roku w wydawnictwie Difin monografii są:

- dr hab. P. Bogdalski, prof. APwSz – habilitacja: nauki o bezpieczeństwie, doktorat: nauki prawne, specjalność naukowa: prawo cywilne materialne, bezpieczeństwo państwa, bezpieczeństwo wewnętrzne;
- dr hab. J. Dobkowski, prof. UWM – habilitacja i doktorat nauki prawne, specjalność naukowa: nauki o bezpieczeństwie, nauki prawne.

Rozpatrywana problematyka ocenianej monografii dotyczy bezpieczeństwa osobistego policjantów w kontekście stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Autor we wstępie definiuje pojęcie bezpieczeństwa. Zabrakło w tym miejscu przedstawienia kilku wybranych do porównania, a przede wszystkim określenia kryteriów doboru i wyboru definicji. Zaproponowana na początku definicja bezpieczeństwa dotyczy poziomu społeczności (bezpieczeństwa) lokalnego, a przecież tematyka i problematyka rozprawy dotyczy poziomu niższego – bezpieczeństwa osobistego oraz bezpieczeństwa obywatela. To w istotny sposób mogło wpłynąć na zniekształcenie prowadzonego procesu badawczego. Należy zaznaczyć, że Autor ponownie zajmuje się definiowaniem bezpieczeństwa w dalszej części monografii, ale nie został właściwie zaznaczony związek między tymi dwoma wywodami.

Koncepcja procesu badawczego została przez Autora zawężona do „paradygmatu pragmatycznego” oraz „paradygmatu personalnego” (s. 14), co wskazuje na nikły związek z teorią wyższego rzędu, a tym bardziej z teoriami bezpieczeństwa, które powinny stanowić nadrzędny kontekst naukowy rozważań. Autor odwołuje się przy tym do rodzaju światopoglądów określonych przez J.W. Creswella, a przecież światopogląd badacza to sfera ontologiczna nic nie mówiąca o epistemologicznej zawartości, bez której nie ma paradygmatu. Zresztą zdanie wcześniej Habilitant sam stwierdza, że „Paradygmat w naukach o bezpieczeństwie obejmuje cztery zasadnicze obszary: aksjologiczny, ontologiczny, epistemologiczny oraz metodologiczny” (s. 14). Wskazuje to na potrzebę sięgania do oryginalnych opracowań J.W. Creswella, a nie opierania się na błędnej interpretacji dokonanej

przez dwóch polskich autorów, na których powołał się Habilitant. Tak więc wybór padł na światopogląd pragmatyczny, choć i tutaj nie poznamy powodów takiej decyzji. Autor stwierdza, że „paradygmat pragmatyczny zakłada, że kryterium prawdziwości wiedzy stanowi jej użyteczność i skuteczność w określonym czasie” (s. 15) nic nie wspominając na jakiej wiedzy chce się oprzeć. „Użyteczność i skuteczność w określonym czasie” kłóci się z przeprowadzoną diagnozą (czas obecny i przeszły) i przedstawioną w ostatnim rozdziale monografii próbą projekcji i określenia kierunków zmian (czas przyszły i to o różnym horyzoncie).

Jeśli już przyjmiemy wywody Autora za prawdziwe to oparcie się na dwóch „paradygmatach” jednocześnie, czyli „pragmatycznym” (J.W. Creswell) oraz „personalnym” (A. Urbanek) brzmi nieprawdziwie – badacz wybiera zazwyczaj jeden drogowskaz. Nie można jednocześnie być realistą i liberałem. Poza tym przyjęte przez Autora bezpieczeństwo personalne jako fundament oraz paradygmat badań zaprezentowanych w monografii kłóci się z powoływaniem się na definicje bezpieczeństwa z poziomu najwyższego - międzynarodowego na s. 25 (J. Czaputowicz, R. Zięba), narodowego (W. Fehler, J. Pawłowski, Z Ciekanski) czy lokalnego (P. Mickiewicz). Nie stanowią one „wielowymiarowości bezpieczeństwa osobistego policjantów” (s. 24-38), jak próbuje to udowodniać Autor, ale jego warstwy kolejnych kontekstów, które w monografii nie zostały należycie uwzględnione.

Za główny cel badań określono „dokonanie oceny obowiązujących regulacji prawnych (i) procedur i praktyki stosowania przymusu bezpośredniego i broni palnej” (s. 16). Cel ten został zdekomponowany na pięć szczegółowych dotyczących: określenia determinantów bezpieczeństwa osobistego policjantów, analizy procedur i prawnych uwarunkowań, określenia zależności między danymi statystycznymi a działaniami policjantów, zbadania czynników wpływających na bezpieczeństwo i jego poczucie przez policjantów oraz zidentyfikowania obszarów wymagających modernizacji.

Główny problem badawczy monografii można określić w pytaniu dotyczącym wpływu obowiązujących regulacji pranych, procedur oraz praktyk stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz broni palnej na bezpieczeństwo osobiste policjantów. Autor zdekomponował ten problem na pięć problemów szczegółowych.

Hipoteza główna stanowi próbę odpowiedzi na problem zasadniczy. Nie jest ona o charakterze czysto dedukcyjnym, czyli oparta na przesłankach pochodzących z wiedzy naukowej. Poza tym w treści tej hipotezy pojawia się niezrozumiałe określenie „optymalny sposób bezpieczeństwa” sugerujące zastosowanie mierników, wskaźników, które tę „optymalność” mierzą (s. 18), a nie miało to miejsca w monografii. W hipotezie powołano się

na zbyt oczywiste argumenty, co nie stanowi istotnego paliwa intelektualnego do naukowych dociekań oraz tłumaczy zbyt indukcyjne spojrzenie na badaną problematykę.

W hipotezach szczegółowych (s. 18) nie uwzględniono uwarunkowań zarówno politycznych jak i ekonomicznych, co zuboża już na etapie założeń prowadzone badania. Autor więc nie tylko nie próbuje dochodzić prawdy na wyższych poziomach rozpatrywanej wiedzy (nie poznaliśmy teorii bezpieczeństwa wyższego rzędu), ale też już na tym wybranym poziomie ogranicza uwagę tylko do aspektów psychologicznych, socjologicznych i prawnych, przy czym w przypadku dwóch pierwszych nie jest on specjalistą z tych dyscyplin naukowych.

W trzech hipotezach szczegółowych pojawia się postulat „efektywności” (w wykonywaniu obowiązków, działań uprawnionych organów, działań funkcjonariuszy), którą aby ocenić trzeba zmierzyć. Nigdzie w pracy nie dokonano takiego pomiaru tych trzech efektywności. Autor w hipotezie czwartej używa pojęcia „wyższy poziom bezpieczeństwa”, który również sugeruje taki pomiar. Poza tym deklarowane zmierzenie „poczucia bezpieczeństwa” jest tutaj również zbyt ambitnie postawionym założeniem bez uwzględnienia określonego wzorca.

W hipotezach szczegółowych pojawiają się pojęcia „doprecyzowania” oraz „optymalizacji”. W przypadku pierwszego z nich warto byłoby je zdefiniować, a w przypadku drugiego oprzyrządzić – bo jak tę hipotezę zweryfikować?

Powyższe uwagi zapewne były powodem zbyt szybkiego i uproszczonego potwierdzania słuszności postawionych hipotez częściowych zrealizowanego w podsumowaniach w ostatnich częściach monografii.

W przedstawionym zestawie wykorzystanych metod badawczych wymieniona przez Pana dr. Mariusza Michalskiego krytyczna analiza literatury powinna wypływać z przyjętych teorii bezpieczeństwa, co nie zostało w pracy wystarczająco wykazane.

Struktura pracy wynika z logicznie przyjętego toku postępowania badawczego i była konsekwentnie przez Autora realizowana.

Rozdział pierwszy dotyczy bezpieczeństwa osobistego policjantów w aspekcie ochrony praw obywatelskich. Rozważanym treściom w tym rozdziale towarzyszy przekonanie Autora, że bezpieczeństwo osobiste policjantów nie uwzględniało ochrony praw człowieka i funkcjonowania instytucji państwa. Ponownie w tym rozdziale Autor pochyla się nad kolejnymi definicjami bezpieczeństwa. Ten szeroki wywód definicyjny kończy stwierdzenie „że bezpieczeństwo osobiste policjantów jest to stan zapewniający funkcjonariuszom Policji optymalne warunki poprzez efektywne połączenie...” (s. 38). Znowu Autor stawia sobie ambitne zadanie pomiaru optymalności i efektywności, jeśli zakładamy, że treści w tym rozdziale mają

służyć badaniom w dalszych częściach monografii. W rozdziale tym przedstawiono doświadczenia państw europejskich, przy czym nie poznaliśmy kryterium doboru konkretnych czterech państw – szczególnie Słowacji i Chorwacji (s. 64). W przesłanej dokumentacji Habilitant nie przedstawił znajomości języka zarówno niemieckiego jak i francuskiego, nie wspominając o chorwackim, co wykluczyłoby sięganie do treści obcojęzycznych oparte na tłumaczeniu maszynowym.

W rozdziale drugim monografii przedstawiono pragmatykę stosowania środków przymusu bezpośredniego z punktu widzenia uwarunkowań prawnych. Rozdział trzeci stanowi analizę statystyczną, która buduje solidny fundament wprowadzający do badań przedstawionych w rozdziale czwartym. Rozdział czwarty jest sprawozdaniem z badań sondażowych przeprowadzonych wśród policjantów. W rozbudowanej interpretacji statystycznej wyników zabrakło hipotez zerowych, które nadałyby bardziej uporządkowanego charakteru naukowego analizie i ocenie otrzymanego materiału. Z kolei rozdział piąty nawiązuje do przeprowadzonych wywiadów indywidulanych z ekspertami, wśród których zabrakło przedstawicieli świata nauki, wszakże monografia ma być dziełem naukowym, a nie tylko projektem racjonalizatorskim.

Rozdział piąty stanowi podsumowanie przeprowadzonych badań. Autor proponuje swoistą „projekcję” i kierunki zmian w zakresie bezpieczeństwa osobistego policjantów i pragmatyki stosowania środków przymusu bezpośredniego. Zakres ten jest zdefiniowany przez rozwiązania prawne, proceduralne, socjologiczne, organizacyjne oraz psychologiczne. Jak już wcześniej wspomniano w odniesieniu do sfery prawnej i proceduralnej można uznać Habilitanta jako eksperta, jednak w przypadku Pana dr. Mariusza Michalskiego sfera psychologiczna i socjologiczna stanowi mało wiarygodny naukowo obszar proponowanych zmian. Sfera organizacyjna powinna bazować na wiedzy z zarządzania, która w znikomym stopniu została zaprezentowana w opracowaniu.

Monografia jest zredagowana niestarannie, o czym świadczy kilkadziesiąt błędów literowych i składniowych. Autor w kilkunastu przypadkach odwołuje się do nieistniejących przepisów oraz cytując akty prawne powołuje się nie na datę wydania (ustanowienia) aktu oryginalnego, a na datę jego późniejszych zmian czy aktualizacji. Nierzadko stosowana jest nadinterpretacja lub zbyt szerokie ujmowanie rozpatrywanego znaczenia czynności, obowiązków i działań. Występują też mylenia pojęć oraz dat publikacji. W tym drugim przypadku występują również sprzeczności.

W badaniach sondażowych nie spełniono wymogów reprezentatywności, gdyż w sondażu uczestniczyło 519 ochotników z jednej komendy. Struktura płci, wieku i stażu tego

wymogu nie spełnia bez odniesienia do szerszego kontekstu społecznego Policji, który bezpośrednio sugeruje główny tytuł monografii. To zawężenie mogłoby stanowić właściwy podtytuł monografii, zamiast opisywać fazy procesu badawczego. Nie poznaliśmy również pełnego bilansu rekrutacji. Zapewne bardziej interesujących informacji dostarczyłyby badania obejmujące funkcjonariuszy o krótszym stażu, szczególnie ze względu na ich podatność na zagrożenia. Przyjęty minimalny wiek oraz staż funkcjonariuszy sugeruje przypadki rozpoczynania służby w wieku 17 lat.

W trakcie analizy przeprowadzonych badań sondażowych Autor stosuje zbyt często nieuprawnione interpretacje i wnioski opierając się na skrótach myślowych, a nie wywodach naukowych opartych na prawach i zasadach. Zdarza się, że nie pasują one do opisywanej tabeli. Występują błędy w zliczeniach w tabelach.

W sprawozdaniu z badań jakościowych, czyli z przeprowadzonych wywiadów indywidulanych z ekspertami nie opisano wystarczająco procedury rekrutacji, utrwalania i kodowania wypowiedzi oraz wyodrębniania tematów. Przedstawiona synteza nie zawiera informacji o rozbieżności stanowisk. Zabrakło również danych dotyczących wielkości powiatu, którym kierują respondenci w odniesieniu do komendantów.

Za osobliwe należy uznać zastosowanie przez Habilitanta w monografii niejednokrotnie określenia „Komendant Komendy Powiatowej Policji” zamiast Komendant Powiatowy Policji. Znając staż Habilitanta jako oficera Policji trudno uwierzyć w pomyłkę (wielokrotną) Autora, a raczej sugeruje to udział opracowania opartego na uczeniu maszynowym.

W pracy nie przedstawiono kryteriów i strategii systematycznego przeglądu literatury, który pozwoliłby wykluczyć inne prace. Poza tym nie podano baz i dat wyszukiwania oraz słów kluczowych oraz kryteriów wyłączenia prac.

Podsumowując, przedstawiona do recenzji monografia stanowi istotne opracowanie dotyczące bezpieczeństwa osobistego policjantów.

Dokonując oceny na wyższym poziomie ukierunkowanym na przyporządkowanie do konkretnej dyscypliny naukowej należy stwierdzić, że praca zawiera wiele elementów związanych z analizą prawną, co może sugerować pozycjonowanie monografii w naukach prawnych. Jednak w przeważającej części treści te zmierzają ostatecznie do budowania rozwiązań, które można zakwalifikować do nauk o bezpieczeństwie. Recenzowana monografia jest więc przykładem tak często deklarowanej interdyscyplinarności nauk o bezpieczeństwie. Zdaniem recenzenta może to być efektem wcześniejszego obszaru zainteresowań Autora monografii wyrażającego się doktoratem z nauk prawnych. Trudno też wykluczyć, że obszar

prawny, tak jak i statystyczny, jest wdzięcznym obszarem generowania treści z użyciem logiki maszynowej.

Drugi podstawowy problem publikacji, który występuje jednak już na niższym poziomie rozważań, polega na rozbieżności między stanowczym językiem ustaleń a jakością ich uzasadnień. Wynika to zapewne z wcześniej zaznaczonej luki niedoboru epistemologicznego w szerszym kontekście niż bezpieczeństwo osobiste. Powoduje to zbyt zawężoną koncepcję tego bezpieczeństwa, która wymusza na Autorze stosowanie zbyt wielu uproszczeń i skrótów interpretacyjnych. Trudno oprzeć się przeświadczeniu, że chociażby konstruktywizm społeczny w bezpieczeństwie bardzo trafnie spiąłby trochę sztucznie wyodrębnione przez Autora obszary kierunków zmian i projekcji działań, w których nie tylko zabrakło uwarunkowań ekonomicznych i czysto politycznych, ale też technologicznych.

Pan dr Mariusz Michalski jako były oficer Policji niewiele miejsca poświęca dowodzeniu i zarządzaniu w Policji, które posiada bardzo istotny wpływ na bezpieczeństwo osobiste funkcjonariuszy oraz stosowanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej. Nie mogą te zagadnienia stanowić tylko części sfery organizacyjnej, gdyż dowodzenie to również sam proces dowodzenia oraz środki dowodzenia.

Natomiast zasadniczym atutem pracy jest wybrana problematyka jaką Habilitant postanowił zbadać i ostateczny rezultat tych zmagających. Wymagało to znacznego wysiłku poznawczego, aktywności naukowej oraz trudnej do pozyskania rzeszy respondentów spełniających określone kryteria.

Za istotną zaletę pracy należy uznać zastosowanie triangulacji metod empirycznych, które z punktu metodologicznego miały uwiarygodnić przeprowadzone badania (zapewne wpływ koncepcji J.W. Creswella).

Dokonując podsumowania oceny monografii należy stwierdzić, iż pomimo wykazania występowania niejednokrotnych uproszczeń i niedopatrzeń, stanowi ona znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauk o bezpieczeństwie.

3. Wnioski końcowe

W konkluzji oceny obszaru organizacyjnego i zawodowego związanego z naukami o bezpieczeństwie Habilitant wykazał się dużą aktywnością i wystarczającym dorobkiem. W obszarze dydaktycznym zostały przedstawione osiągnięcia wskazujące również na spełnienie kryteriów związanych z postępowaniem habilitacyjnym. Dorobek naukowy przedstawiony po doktoracie jest ilościowo i jakościowo wystarczający oraz zawiera się w naukach o

bezpieczeństwie. Badana problematyka na przestrzeni wielu lat zmierzała w kierunku nakreślonym tematem monografii będącej przedmiotem recenzji. Publikacja wskazana jako główne osiągnięcie naukowe, pomimo dostrzeżonych słabości, spełnia wymogi stawiane dla tego typu prac.

Habilitant posiada w dorobku osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o bezpieczeństwie, w tym monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2. pkt 2. lit. a. Recenzentami tego opracowania byli profesorowie uczelni, doktorzy habilitowani, uznani w kraju specjaliści w naukach o bezpieczeństwie.

Habilitant wykazała się istotną aktywnością naukową w więcej niż jednej uczelni, w tym w podmiotach zagranicznych.

Przedstawiony do oceny dorobek naukowy i publicystyczny spełnienia wymagania określone w art. 219 ust. 1 pkt. 2. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, dlatego pozytywnie oceniam wnioszek.

Uważam, że przedstawiony dorobek naukowy uzasadnia nadanie Panu dr. Mariuszowi Michalskiemu stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie.

21.09.2026r

Piotr Daniluk